

Twintig jaar SAVE

De stichting SAVE bestaat dit jaar twintig jaar. SZH-voorzitter Geert Boink is sinds kort ook voorzitter van SAVE. Op 19 en 20 september vond de jaarlijkse SAVE Meeting plaats in een voormalig klooster in Biezenmortel, vlak bij Tilburg. Dit keer werd die georganiseerd door de SZH. In dit artikel een overzicht van de meeting.

SAVE (Safeguard for Agricultural Varieties in Europe) is de parapluorganisatie voor de instandhouding van oorspronkelijke planten- en dierenrassen in de Europese landbouw. Jaarlijks vindt er een SAVE Meeting plaats, die dit jaar – het jaar waarin SAVE twintig jaar bestaat – in Biezenmortel werd gehouden.

Op de eerste dag van de meeting was er een symposium met als thema 'Agro-biodiversiteit: een kans voor plattelandontwikkeling'. Het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) van de Europese Unie is gericht op een redelijke levensstandaard voor boeren. Momenteel vindt er een economische teruggang plaats in de plattelandsgebieden in Europa. De bevolking loopt terug en de voorzieningen nemen af. Deze tendens zou moeten worden doorbroken.

Met ingang van 2014 zal het GLB worden gewijzigd. Dan komt er meer nadruk te liggen op lokale producten, behoud van landschap en tegelijkertijd duurzame groei. De Europese Unie zal haar natuurlijke bronnen en landschap beschermen en verbeteren. Daar liggen kansen voor organisaties als SAVE, met daaronder SZH.

Europees landbouwbeleid

Hoe liggen de kansen in Nederland? Geert Boink gaf een schets van de situatie. 'We

hebben grote aantallen vee. De melkveestapel is sterk doorgefokt. Nu is er behoefte aan een robuuster type. Daaraan kunnen onze oude rassen een bijdrage leveren. Voor de authentieke schapenrassen bieden de kaasproductie, streekeigen vleesproductie en landschapsonderhoud perspectieven. Wat het laatste betreft zijn er nieuwe uitdagingen nu de financiering van natuurgebieden van het rijk naar de provincies gaat.'

Hans Brand van het ministerie van Economische Zaken gaf uitleg over het Europees landbouwbeleid voor de jaren tot 2020. Het Europese budget wordt 8 procent gekort. De subsidies gaan omlaag. Het basisbedrag per hectare is € 220 tot € 280. Naast deze zogenoemde flat rate wordt steun verleend aan biologische landbouw, bosbouw en aan gebieden met beperkingen. Als heidegebieden worden gerekend tot agrarisch gebied met beperkingen, dan liggen daar mogelijkheden voor begrazingsprogramma's. Bijdragen kunnen ook worden toegekend aan groepen boeren. En er is een mogelijkheid voor steun aan genetische bronnen. Het nieuwe ontwikkelingsprogramma voor het landelijk gebied moet een samenwerking van ministeries, provincies en de waterschappen worden. De provincies hebben de leiding bij de uitvoering.

Met de kudde Kempische heideschapen de hei op

De praktijk: de Drunense Duinen

Biezenmortel ligt aan de rand van Nationaal Park De Loonse en Drunense Duinen. Dit is een stuifzandterrein van 3000 hectare. Eromheen ligt nog eens 3000 hectare agrarisch gebied dat deels te maken heeft met beperkingen. 'Maar de boeren hebben deze beperkingen opgevat als uitdagingen. Vanaf de start van het nationaal park hebben zij zich verenigd in de Stichting Duinboeren', vertelde bestuurslid Emile Ansems. Er zijn diverse activiteiten opgezet, zoals de ontwikkeling en promotie van

Het bestuur van SAVE proeft de producten voor de Arca Deli Award

streekproducten. Er zijn projecten waarin wordt nagegaan hoe het beste kan worden omgegaan met de droogtegevoeligheid van de grond en optimale benutting van fosfaat. Het jongste project is een onderzoek naar de mogelijkheden om bomen als voedergewas te gebruiken. En natuurlijk is er verbreding van activiteiten als toerisme, gericht op bezoekers van het park.

Heidelandschap bewaren

Dicht bij de Drunense Duinen ligt het Kempengebied, vanouds een heidelandschap. Loek Hilgers schetste de historische ontwikkeling. Er zijn gedurende de vorige eeuw veel arme gronden omgezet in landbouwgrond en vruchtbaar gemaakt met mest van schapen die op de heide graasden. Wat er aan heideland over is, moet bewaard blijven, maar moet ook onderhouden worden. Afgelopen jaren is dit veel gedaan door maaien en afplaggen, maar het inzicht wint dat begrazen de voorkeur verdient. Verder benadrukte Loek dat natuurbeheer niet los gezien moet worden van landbouwbeheer. Het gemeenschappelijk landbouwbeleid biedt in dit opzicht nieuwe kansen.

Afzet van ZeldzaamLEKKER

Student Tobias Hiemstra heeft met collega-studenten in Wageningen een onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor ZeldzaamLEKKER-producten. Ze worden kleinschalig geproduceerd en zijn deels seizoensgebonden. Dus dat betekent dat de schappen van de supermarkten geen geschikte plek zijn. Ze gaven een aantal andere suggesties, zoals ZeldzaamLEKKER als merk van bijzondere kwaliteit in de markt zetten, de kwaliteit hoog en constant houden en contact zoeken met restaurants die iets bijzonders op de kaart willen hebben. Zij zijn dan ook goede ambassadeurs voor de producten van zeldzame rassen.

Twintig jaar SAVE

De volgende dag werd eerst stilgestaan bij het twintigjarig bestaan van de organisatie SAVE, met een kort overzicht van de geschiedenis. Verheugend is dat er twee nieuwe organisaties als lid zijn toegetreden: de Deense Sociëteit voor oude veerassen en de Zuid-Tirolse vereniging voor het behoud van oude gewassen. Bij SAVE zijn momenteel 22 organisaties aangesloten. Tijdens de vergadering werd een voorstel

Frans Kapteijns vertelt het verhaal over de Drunense duinen

gedaan om te komen tot algemene kwaliteitscontrole onder het bestaande label van Heritaste. Dit sluit aan bij het onderzoek van onze Wageningse studenten over de bekendheid en pr van onze ZeldzaamLEKKER-producten.

Verkenningstocht

Op donderdagavond nam boswachter Frans Kapteijns Save mee op een verkenningstocht door de Drunense Duinen. Vrijdag bezochten we het fokcentrum de Lakenvelder Hoeve van Huub en Nel Vermeer in Gilze. Een bedrijf waar hobby, verkoop van vlees en toeristisch onderkomen gecombineerd worden. Na de lunch trok het gezelschap naar de hei bij Riel, waar Stijn Hilgers met zijn Kempische heideschappen bijdraagt aan het onderhoud van het landschap. Zijn vader Loek trad op als gastheer en herder. De excursie werd afgesloten met een bezoek aan het varkensproject in Tilburg waar midden in de stad de buurt nader kan kennismaken met twee Bonte Bentheimers en kan ontdekken waar de karbonade vandaan komt. ●